

Wprowadzenie do roku formacyjnego 2023/24

Spotkania uczniów ze Zmartwychwstałym Jezusem uczą nas chrześcijaństwa

Tradycyjnie na początku nowego roku formacyjnego chcemy jako Grupa Odpowiedzialnych, podzielić się refleksją dotyczącą formacji i organizacji nowego roku. Zaczniemy od wyrażenia radości i wdzięczności Panu Bogu, za każdego z Uczestników Wspólnoty św. Pawła, który w tym roku podejmuje pracę w grupach formacyjnych i grupach dzielenia. Pragniemy, aby grupy i każde działania Wspólnoty były wspierające nas w otwieraniu się na Boga i dojrzewaniu w nas życia chrześcijańskiego. Dziękujemy już teraz wszystkim, którzy swoim zaangażowaniem wspierają ten proces.

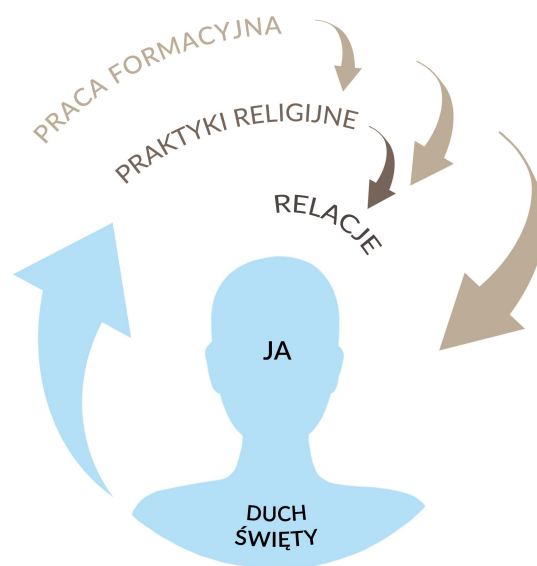
Sens pracy formacyjnej

Rozpoczynając nowy rok podejmujemy na nowo pracę formacyjną. Przypomnijmy zatem czym ona jest. Pomoże nam w tym jeden z obrazków z prezentacji „Wprowadzenie do wspólnoty”¹, który schematycznie przedstawia miejsce, jakie według założeń, ma mieć praca formacyjna w naszym życiu.

To co nas interesuje w kontekście formacyjnym to: my sami, nasze relacje oraz to co *robimy* w odniesieniu do wiary, czyli (szeroko rozumiane) praktyki religijne. Chcemy, żeby te trzy rzeczywistości podlegały rozwojowi wierząc, że na tym zależy Duchowi Świętemu, który mieszka w naszym sercu. On nieustannie ożywia wszystkie przestrzenie naszego życia prowadząc nas do większej bliskości z Bogiem.

Musimy pamiętać, że to otwarcie na Ducha Świętego jest kluczowe. Chociaż mówimy o „pracy” formacyjnej to pamiętajmy, że rozwój duchowy odbywa się bardziej biernie niż czynnie. Oznacza to, że bardziej jestem zmieniany przez Niego, niż sam „wypracowuję” zmianę. Raczej „pracując” oddajemy Duchowi Świętemu swój czas i przestrzeń w naszym sercu, aby mógł w nim działać.

Przez pracę formacyjną rozumiemy w naszej Wspólnocie korzystanie z programu formacji rocznej, pracę z 5 punktami, uczestniczenie w grupie dzielenia oraz skorzystanie ze skryptum. Te rzeczy nie wyglądają na *bierno* i wymagają od nas konkretnego wysiłku. Możemy być jednak pełni nadziei, że Duch Święty pomnoży nasze wysiłki i przemieni je w konkretny

¹ Mowa tu o prezentacji, którą przygotowaliśmy dla nowych członków wspólnoty. Poszczególne jej wersje mają też odbijać refleksje nad misją wspólnoty i sensem poszczególnych jej działań. <https://docs.google.com/presentation/d/1aVjva-FUMMBGi66hu7EzKjBRMAX05KZW93POr3bpt98/edit#slide=id.p>

owoc. Owocem tym ma być oddziaływanie dynamiczne (czyli zmiana) na nasze praktyki religijne, nasze relacje i nas samych.

Trwając w formacji przez lata musimy być czujni na to czy ten proces rzeczywiście zachodzi. Dlatego mamy specjalne miejsce na refleksję nad tym, którym jest roczne skrutynium. Może ono służyć również identyfikacji, gdzie ten proces jest dławiony i przez to owoc jest mniejszy. Bardzo zachęcamy, żeby od razu w pierwszych tygodniach roku formacyjne przygotować się² i umówić na skrutynium ze swoim animatorem.

Lectio (divina) w toku pracy formacyjnej

Wiele lat temu jako jedną z *praktyk religijnych*, którą uznaliśmy za niezbędną we Wspólnocie św. Pawła, jest *lectio*. Rozumiemy przez to dowolną praktykę czytania Pisma Świętego, która ma na celu rozwijanie znajomości Biblii oraz uczenia się bezpośredniego czerpania ze Słowa. To ważna umiejętność dla *poszukiwania sedna życia chrześcijańskiego*. Biblia jest wyposażeniem chrześcijanina, a więc także przewodnikiem w jego drodze³.

Choć sama formacja koncentruje się na tekście konferencji, to z założenia ma ona stanowić owoc odczytania tekstu biblijnego w kierunku określonym przez program formacyjny danego roku. Od kilku lat do toku pracy formacyjnej dodaliśmy czas poprzedzający opublikowanie katechezy, w którym każdy z nas ma okazję do *lectio* fragmentów, które stanowią podstawę konferencji. Podobny schemat stosujemy w trakcie rekolekcji, kiedy przed konferencją rezerwujemy czas na odczytanie fragmentu i indywidualną refleksję. Obserwujemy, że zarówno *lectio* rekolekcyjne jak i roczne jest bardzo owocne dla tych, którzy je podejmują. Jesteśmy za to wdzięczni Naszemu Panu.

Podczas tegorocznych rekolekcji wakacyjnych dotknęliśmy tematu *Lectio divina* jako uświęconego Tradycją Kościoła sposobu czytania Pisma Świętego⁴. Temat ten oraz rozmowy o czytaniu Biblii na spotkaniach ujawnił we Wspólnocie pragnienie pogłębienia praktyki czytania Pisma Świętego. Na tej podstawie wyrosło kilka pomysłów, które zostały przyniesione na Grupę Odpowiedzialnych do rozważania. To spowodowało refleksję nad rozwojem Wspólnoty w aspekcie czytania Pisma Świętego i odnajdywania dla *lectio* odpowiedniego miejsca w formacji. W wyniku tego namysłu, doszliśmy do następujących wniosków:

- praktyka *lectio* nazywana *Słowem do konferencji* jest bardzo ważnym elementem pracy formacyjnej i powinna zostać podkreślana i rozwijana;
- Słowo do konferencji, tak samo jak konferencja powinna być źródłem refleksji, z którego wypływa nasza praca formacyjna metodą 5 punktów;
- zadaniem konferencji względem wybranego Słowa jest pokazanie jego interpretacji w kontekście roku formacyjnego⁵

---

² Pomocą w przygotowaniu: <http://wspolnotapawla.pl/wp-content/uploads/2019/10/skrutynium-v04.pdf>

³ Takie rozumienie nie kłóci się bynajmniej z faktem, że Biblia jest ukazaniem Jezusa Chrystusa. Jak wiemy sednem chrześcijaństwa jest On Sam, a my musimy nauczyć się żyć tak, aby faktycznie Chrystus był centrum naszego życia.

⁴ Dodajmy, że naszą praktykę nazwaliśmy *lectio*, aby wyrazić pragnienie, że nasze czytanie jest wstępem do uczenia się *Lectio Divina*.

⁵ Ponieważ Słowo jest bardzo szerokie zawsze jest to interpretacja zawężająca, jest to konieczne, aby osiągnąć spójność przekazu w formacji rocznej; natomiast poszczególni członkowie wspólnoty mogą w swojej sytuacji odkrywać dodatkowo w Słowie inne, ważne dla siebie elementy;

- nie potrzebujemy tworzyć nowych rodzajów grup, które koncentrowałyby się na Piśmie Świętym, a raczej potrzebujemy umacniać *lectio* w naszych grupach formacyjnych⁶.

Trudne 5 punktów pracy z konferencją

Od lat trwa dyskusja dotycząca efektywności metody 5 punktów jako pomocy w rzeczywistym rozwoju duchowym. Jest to temat kluczowy, ponieważ tę metodę proponujemy członkom naszej Wspólnoty jako podstawę pracy formacyjnej. Do niej dostosowana jest również forma konferencji. Mamy świadectwa zarówno owocności tej metody, jak i trudności, które sprawia jej rozumienie i stosowanie. Dojrzewamy do refleksji nad tą metodą, aby poprawić jej komunikację i być może nieco ulepszyć samą metodę.

Przypomnijmy, że autorem tej metody jest ks. Jan Smoła, który opracował ją dla Wspólnoty *Ludzi Zboisk*. Metodę tę w całości przejęliśmy we Wspólnocie św. Pawła kilkanaście lat temu. Jej opis skróciliśmy z pierwotnej wielostronicowej konferencji do zwięzłego *krótkiego przewodnika*⁷, który skupia się na elementach praktycznych. We Wspólnocie zakładamy, że uczenie tej metody powinno następować w grupach poprzez wspólną pracę. Ostatnio w ramach wyjazdu dla nowych członków wspólnoty organizowaliśmy warsztaty tej metody.

Ważną cechą metody 5 punktów jest to, że pozwala ona *przełożyć na język własnego życia* treści, do których się je stosuje. Pozwala to na używanie jednej konferencji i jednego programu dla osób na różnych etapach rozwoju duchowego, życiowego i w różnych sytuacjach. Piszący konferencję jest zwolniony z zadawania konkretnych pytań czytającemu, które zawsze byłyby dla części osób nieadekwatne. Tę pracę musi wykonać czytający sam i przez to pogłębić wgląd w swoje życie.

Pierwotny opis metody kładł duży nacisk na udział Ducha Świętego w każdym z *punktów*. Jest to aspekt, który nie jest tak widoczny w krótkim przewodniku i być może nie jest jasno przekazywany w praktyce Wspólnoty. Wydaje się bowiem, że *punkty* to nasze aktywności, w których poprzez naszą wolę *realizujemy* postęp duchowy. I chociaż nasze działanie jest ważne, to wiemy, że prawdziwy wzrost realizuje się wyłącznie dzięki prowadzeniu Ducha Świętego w każdym z 5 punktów. Duch Święty musi otworzyć nam umysły w czytaniu Słowa i konferencji (punkt 1). Pokazuje obszary w naszym życiu, których chce dotknąć i pomóc nam zadać poszukujące prawdy pytania (punkt 2). To Duch święty daje odwagę zmierzenia się z tymi pytaniami i znalezienia odpowiedzi na nie (również na pytania z obszarów naszego życia, które dotąd pozostawały w cieniu⁸) (punkt 3). Współpraca z Duchem świętym jest potrzebna, aby nazwać to co najbardziej dezorganizuje nasze życie (punkt 4) oraz znaleźć praktyczny sposób pracy, który będzie skuteczny w otwieraniu nas na Łaskę i przemianę, którą Bóg chce nam dać (punkt 5).

Trzeba też zauważyć, że na to jak realizujemy (lub nie) *5 punktów* nakłada się wiele czynników indywidualnych: nasze zorganizowanie, gotowość poświęcenia czasu, nasze otwarcie na prawdę i zmiany, przekonanie do formacji, przekonanie do metody, poziom umiejętności re-

---

⁶ Nie wyklucza to aktywności wspólnotowych i inicjatyw mających na celu np. pogłębienie formacji biblijnej czy uczenie się metody *lectio divina*; odrębną sprawą jest również odnowienie *Diakonii Słowa*, która miałaby na celu odczytywanie Słowa w przygotowaniu programu formacyjnego.

⁷ Dostępny: <http://wspolnotapawla.pl/wp-content/uploads/2016/04/5punktow.pdf>

⁸ Przypominamy, że psychologią cieniem nazywamy tę część naszej rzeczywistości, którą wypieramy i z jakiegoś powodu nie chcemy się jej przyglądać.

alizacji pogłębionej refleksji, konstrukcja naszego mózgu, w tym sposoby organizacji informacji i pracy z tekstem. Z pewnością jako Wspólnota nie posiadamy jeszcze umiejętności dostosowania pracy formacyjnej do każdego indywidualnego przypadku tak, aby poświęcony na formację czas był owocny.

Aby to osiągnąć potrzebujemy być może głębszej refleksji nad metodą pracy, być może do jakiegoś rodzaju *synodalnego* podejścia do rozwijania metody. Pozostawiamy te kilka myśli do Waszej dalszej refleksji i mamy nadzieję, że Duch Święty poprowadzi nas dalej w tej drodze.

Program formacyjny na bieżący rok

Przez ten rok formacyjny będziemy odczytywać fragmenty Ewangelii opisujące spotkania uczniów z Jezusem Zmartwychwstałym i będziemy starali się wyczytać z nich wskazówki dla naszego życia chrześcijańskiego. Wybór tych fragmentów wynika z faktu, że po ukrzyżowaniu i zmartwychwstaniu Naszego Pana zaczyna się czas Kościoła. Jezus jest już obecny inaczej - można powiedzieć, w bardziej duchowy sposób. Kieruje On uwagę uczniów na ich funkcjonowanie po Jego odejściu - w nowopowstałym Kościele,

Ten temat wpisuje się w naszą wieloletnią podróż formacyjną. Można powiedzieć, że ostatnio przepłynęliśmy przez cieśninę psychologiczną, aby wyruszyć na otwarte morze duchowości. To faktycznie jest w zamyśle wypłynięcie na głębię i z pewnością możemy wyłowić z niej wiele, jeżeli tylko odważymy się zarzucić sieci (por. Łk 5, 4-6).

Poszczególne konferencje mają nas poprowadzić do życia w perspektywie Zmartwychwstania poprzez:

- zobaczenie Zmartwychwstania jako realnej rzeczywistości, którą mamy przyjąć;
- przejście przez konieczne reformy w życiu, które wymaga od nas konfrontacja ze Zmartwychwstałym;
- wskazanie narzędzi potrzebnych, aby funkcjonować w świecie w łączności ze Zmartwychwstałym.

Powyższe tematy nie należą do takich, które można *przerobić*. Jest to raczej program pracy na całe życie chrześcijanina. Wydaje nam się jednak, że próba przedstawienia tej rzeczywistości postawi nasze chrześcijańskie życie w odpowiedniej perspektywie i pozwoli do niej się przybliżyć.

Mamy nadzieję w Panu, że ten rok będzie owocny dla wszystkich, którzy weszli na drogę formacji. Abyśmy usłyszeli „Pokój Wam!” i mogli mówić „Widzieliśmy Pana!”. Niech Duch Święty prowadzi nas nieustannie do coraz głębszego chrześcijańskiego życia!

*Grupa Odpowiedzialnych
Redakcja: Tomasz Szepieniec*